

Finanšu izlūkošanas
dienests

Finanšu izlūkošanas dienesta informatīvais izdevums

Latvija kļūst par pirmo valsti, kuru novērtē pēc jaunajiem finanšu drošības standartiem

Pieņemts Latvijas 6. kārtas savstarpējās
novērtēšanas ziņojums

Finanšu ministra Arvila Ašeradena
priekšvārds:

“**Esam uzticams partneris
starptautiskajā cīņā pret
naudas atmazgāšanu,
terorisma finansēšanu un ES
sankciju apiešanu.**”

Vēl šajā izdevumā:

- **Infografika:** ES stiprina cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju
- Intervija ar COBALT zvērinātu advokātu un **Finanšu nozares asociācijas padomnieku Edgaru Pastaru** par jauno AML regulējumu, tā ieguvumiem un ieviešanas izaicinājumiem
- **Finanšu noziegumu novēršana** – Latvijas Bankas materiālu apskats

#10 Augusts, 2025

Priekšvārds

Latvija ir pirmā MONEYVAL un Eiropas Savienības dalībvalsts, kā arī pirmā valsts pasaulē, kurai pieņemts MONEYVAL 6. kārtas savstarpējās novērtēšanas ziņojums saskaņā ar jauno FATF metodoloģiju. Būt pirmajiem bija apzināta izvēle, jo vēlējamies apliecināt finanšu sistēmas sakārtošanas progresu, atjaunot Latvijas finanšu sektora starptautisko reputāciju un veicināt pievilcību starptautisko investoru vidū.

Kad 2018. gadā Latvija piedzīvoja finanšu sektora krīzi, mums bija izvēle – aizstāvēt līdzšinējo situāciju vai ieviest būtiskas pārmaiņas. Mēs izvēlējamies otro ceļu. Krīzi pārvērtām par iespēju un izvirzījām finanšu sistēmas reformu kā vienu no augstākajām politiskajām prioritātēm.

Praktiski tas nozīmēja izvirzīt konkrētus un sasniedzamus mērķus, piešķirt nepieciešamos resursus un sasniegt reālus rezultātus. Valdība nodrošināja lielāku kapacitāti tiesībsargājošajām iestādēm, stiprināja FID un panāca, ka uzraudzība kļuva riskos balstīta. MONEYVAL izstrādātie ieteikumi Latvijai šajā procesā bija nozīmīgs ceļvedis – tie palīdzēja gan saglabāt fokusu, gan noteikt prioritātes un turēties pie nospraustā kursa.

Šo gandrīz septiņu gadu laikā ir daudz paveikts. Tostarp esam veikuši būtisku uzraudzības un kontroles institūciju stiprināšanu, izveidojot efektīvu, mūsdienīgu un uz jauniem, inovatīviem finanšu pakalpojumiem vērstu uzraudzības ietvaru, kas ikdienā pielieto gan mākslīgā intelekta rīkus, gan mūsdienīgas regulācijas tehnoloģijas.

Efektīva uzraudzības ietvara esamība mums sniedz iespēju atbilstoši globālajām tendencēm būt gataviem drošai licencētu kryptoaktīvu un blokķēdes pakalpojumu sniegšanai.

Pateicoties šīm pārmaiņām, Latvijas finanšu sistēmas vide ir būtiski mainījusies. Šodien esam uzticams partneris starptautiskajā cīņā pret naudas atmazgāšanu, terorisma finansēšanu un ES sankciju apiešanu, nevis reģionāls finanšu centrs, kas balstīts uz nerezidentu naudas plūsmām.

Mūsu sistēmas pamatā tagad ir caurskatāmība, atbildība un noturība, un šis ir nozīmīgs posms, kas apliecina mūsu ilgtermiņa apņemšanos stiprināt finanšu noziegumu novēršanas spējas, veicināt ekonomikas drošību un uzticamību starptautiskās finanšu vides acīs.

Ziņojuma pieņemšana iezīmē nākamo posmu šajā ceļā – Latvija ir apņēmusies turpināt īstenot ieteikumus, nodrošinot, ka sabiedrība ilgtermiņā gūst labumu no drošas, caurskatāmas un godīgas finanšu sistēmas.

Ar nepacietību gaidu ziņojuma un detalizēta novērtējuma publicēšanu šī gada decembrī. Paldies Latvijas uzraudzības un tiesībaizsardzības institūcijām un ekspertiem, kas nenogurstoši stiprinājuši valsts finanšu sistēmu un strādājuši, lai atjaunotu pasaules ekspertu uzticību mūsu valstij – FID, Finanšu ministrijai, Ārlietu ministrijai, Tieslietu ministrijai, Iekšlietu ministrijai, Latvijas Bankai, Valsts ieņēmumu dienestam un citiem uzraugiem, kā arī Uzņēmumu reģistram, Ģenerālprokuratūrai un tiesībaizsardzības iestādēm.

Arvils Ašeradens

Latvijas Republikas finanšu ministrs

Izdevumā izmantoto terminu un abreviatūru skaidrojums

AML – *Anti-Money Laundering*

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana

AMLA – *Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism*

Iestāde nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanai un teroristu finansēšanas novēršanai

ECB – Eiropas Centrālā banka

EK – Eiropas Komisija

ES – Eiropas Savienība

FATF – *Financial Action Task Force*

Finanšu darījumu darba grupa

FID – Finanšu izlūkošanas dienests

MONEYVAL – Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumu novērtēšanas ekspertu komiteja

NILLTF – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma finansēšana

NILLTFN – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršana

NILLTPF – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšana

VID – Valsts ieņēmumu dienests

Latvija kļūst par pirmo valsti, kuru novērtē pēc jaunajiem finanšu drošības standartiem

© Eiropas Padome

Attēlā no kreisās: FID priekšnieks T. Platācis, Latvijas Republikas finanšu ministrs A. Ašeradens, MONEYVAL priekšsēdētājs N. Mučioli (N. Muccioli) un MONEYVAL sekretariāta vadītājs L. Laličičs (L. Lalicic)

2025. gada 13. jūnijā noslēdzās MONEYVAL un FATF kopējā plenārsēde, kurā tika pieņemts Latvijas 6. kārtas savstarpējās novērtēšanas ziņojums. Tādējādi Latvija ir kļuvusi par pirmo valsti, kas novērtēta pēc jaunās, pārskatītās – un līdz šim stingrākās un visaptverošākās – FATF metodoloģijas.

Latvija pieteicās būt pirmā valsts MONEYVAL 6. novērtēšanas kārtā, pilnveidojot naudas atmazgāšanas novēršanas sistēmu, stiprinot tiesību aktus, institūciju kapacitāti un starpinstitūciju sadarbību, lai nodrošinātu atbilstību FATF standartiem. Tāpat 2023. gada jūlijā tika izveidota starpinstitucionāla darba grupa FID vadībā, kurā iesaistītas 18 dažādas institūcijas.

“

Esam novērsuši augstos riskus finanšu jomā, un Latvija ir droša un uzticama valsts investīcijām. To apliecina arī Latvijas izvēle būt starp pirmajām valstīm, kas novērtētas pēc jaunajiem FATF standartiem. Esam gandarīti, ka mērķtiecīgs valdības darbs ir nesis rezultātus,

saka Ministru prezidente Evika Siliņa.

“

Ziņojuma publicēšana decembrī sniegs detalizētu ieskatu par to, kā Latvija atbilst starptautiskajiem standartiem – cik efektīvi valstī darbojas sistēma naudas atmazgāšanas novēršanai. Novērtējuma rezultāti būs būtisks rādītājs Latvijas starptautiskajai reputācijai un turpmākajai sadarbībai finanšu jomā,

skaidro FID priekšnieks Toms Platācis.

ES stiprina cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju

Kas ir jaunais AML* regulējums?

ES Padome 2024. gada maijā apstiprināja trīs tiesību aktus, lai efektīvāk cīnītos pret NILLTF:

AML

AML regulu, kas nosaka stingrākus noteikumus, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu NILLTF;

AMLA

AMLA regulu, ar ko izveido iestādi NILLTF novēršanai;

Direktīvu dalībvalstīm par mehānismiem, kas tām jāievieš, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu NILLTF.

Kas ir AML regula?

→ Tiesību akts, ar kuru pirmo reizi visā ES tiek vispusīgi saskaņoti NILLTF novēršanas noteikumi, būtiski stiprinot ES spējas apkarot finanšu noziegumus.

“

Jaunie un stingrākie noteikumi stiprinās mūsu sistēmas cīņā pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu. Jauna aģentūra Frankfurtē pārraudzīs iesaistīto dalībnieku darbu. Tas nodrošinās, lai krāpniekiem, organizētajai noziedzībai un teroristiem vairs nebūtu iespējas legalizēt savus ieņēmumus, izmantojot finanšu sistēmu.

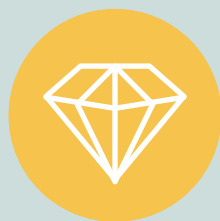
Vinsents Van Pētegems, bijušais Beļģijas finanšu ministrs

Būtiskākās izmaiņas, ko ieviesīs AML regula

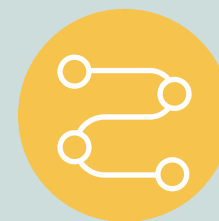
€10 000

skaidras naudas maksājumu limits
visā ES

Pastiprinātas pārbaudes

luksuspreču tirgotājiem, kryptoaktīvu
pakalpojumu sniedzējiem, futbola
klubiem

Stingrāks

klientu uzticamības pārbaudes
process un patiesā labuma guvēju
regulējums

**2023. gadā caur Eiropas finanšu sistēmu tika pārvietoti aptuveni
€690 miljardi nelikumīgi iegūtu līdzekļu.**

([Nasdaq](#))

Kas ir AMLA*?

Jauna ES aģentūra cīņai pret NILLTF, kas nodrošinās konsekventu AML regulas piemērošanu ES mērogā un tieši uzraudzīs augsta riska pārrobežu finanšu subjektus.

Mītnes vieta:

**Frankfurte,
Vācija**

Finansējums:

**30% no ES budžeta, 70% no finanšu
sektora saistīto subjektu iemaksām**

Darbinieku skaits:

**432 (līdz 2027.
gada beigām)**

Galvenie pienākumi

NILLTFN uzraudzība

Tieša tādu finanšu sektora
subjektu uzraudzība, kas
darbojas pārrobežu līmenī un
rada augstu NILLTF risku.

Nacionālo FID darbību atbalstīšana

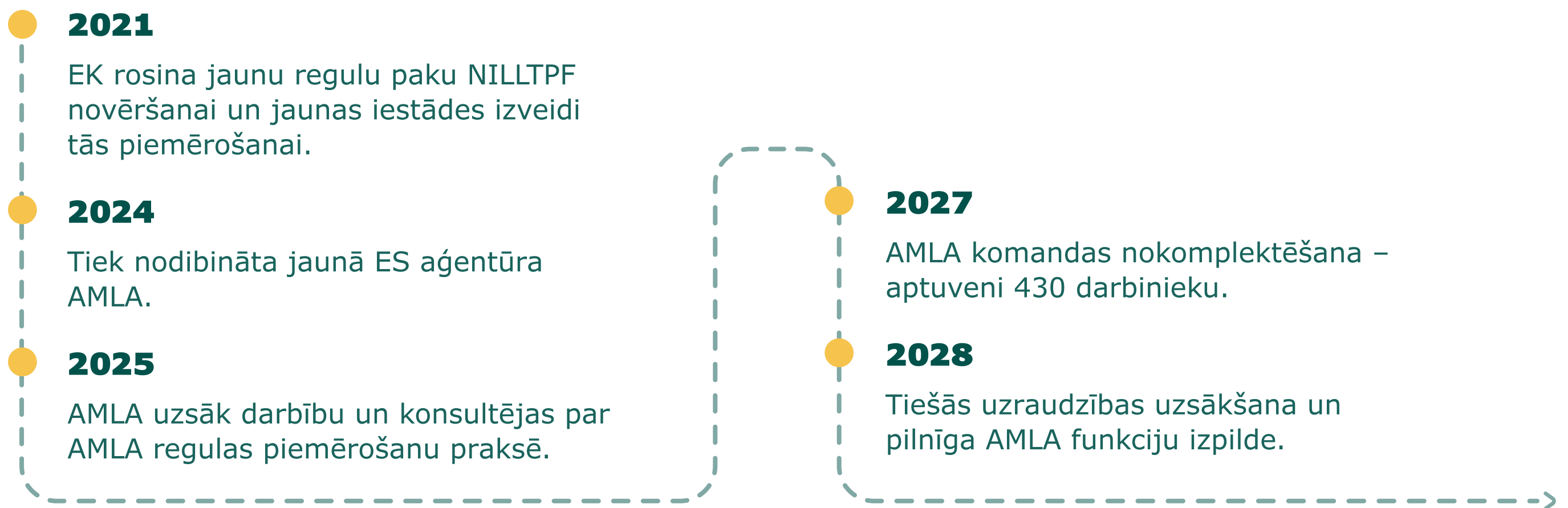
Veicināt kopīgu pārrobežu lietu
analīzi, nodrošināt informācijas
apmaiņu un iespējas progresīvai
datu analīzei, kā arī pārvaldīt
FIU.net informācijas sistēmas.

Papildināt ES noteikumus NILLTFN jomā

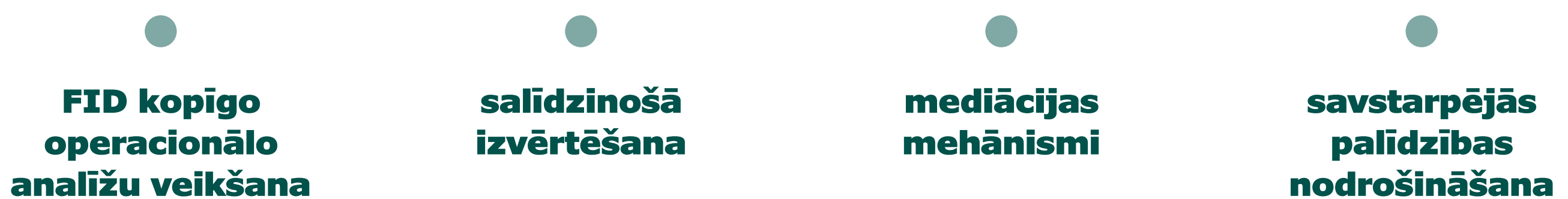
Piemēram, izstrādājot
regulatīvos un tehniskos
standartus un izdodot vadlīnijas.

AMLA: laika līnija

Katras dalībvalsts FID līdz 2026. gada septembrim izvirzīs nacionālo ekspertu darbam AMLA uz trim gadiem, lai nodrošinātu efektīvu informācijas apmaiņu un pārrobežu sadarbību. Līdz tam ir izveidota brīvprātīga FID darba grupa, kurā piedalās arī Latvija.

AMLA kopā ar brīvprātīgo FID darba grupu izstrādā vadlīnijas 4 virzienos:

Latvijas pārstāvība AMLA

Latvijas pārstāvji darbosies AMLA vispārējo lietu padomē, kas sanāks divos sastāvos: ES dalībvalstu NILLTF uzraudzības iestāžu vadītāji un ES dalībvalstu FID vadītāji.

Vispārējo lietu padomes FID sastāvā

Toms Platacis (FID)

Vietnieks:
Paulis Iljenkovs (FID)

Vispārējo lietu padomes uzraudzības sastāvā

Kristīne Černaja-Mežmale (Latvijas Banka)

Vietnieks:
Kristaps Markovskis
(Latvijas Banka)

Līga Kļaviņa (Finanšu ministrija)

Latvijas Banka sadarbībā ar FID un Finanšu ministriju strādā pie sadarbības mehānisma Latvijas interešu pārstāvībai AMLA lēmumu pieņemšanā, kas skars gan uzraudzības, gan FID jomu.

Seko FID jaunumiem [LinkedIn](#)

Vienotā AML regula – cerības un izaicinājumi ceļā uz efektivitāti

Ar jauno AML regulējumu ES sper būtisku soli cīņā pret finanšu noziegumiem. Tās ieviešana sola ieguvumus, un, lai arī tā paredz zināmus pielāgošanās izaicinājumus, finanšu nozare virzās pretim efektīvākai pieejai finanšu noziegumu apkarošanā.

Lai uzzinātu vairāk par AML jaunā regulējuma ietekmi, tās praktisko piemērošanu un ietekmi uz Latvijas finanšu sektora darbību, aicinājām ar savu ekspertīzi un viedokli dalīties **Finanšu nozares asociācijas padomnieku, COBALT zvērinātu advokātu Edgaru Pastaru**.

**Šī intervija ir rediģēta lasāmības uzlabošanai.*

Īsumā par jauno AML regulējumu un gaidāmajām izmaiņām

Jaunās AML regulas galvenais mērķis ir vienādot klientu izpēti un darījumu uzraudzības kārtību ES. Skatoties uz pārrobežu finanšu pakalpojumiem un to regulējumiem ES līdzšinēji, finanšu iestādes ilgstoši saskārušās ar izaicinājumiem atbilstības programmu uzturēšanā, ņemot vērā atšķirības normatīvajos aktos un prasībās katrā no valstīm. Jaunā AML regula paredz vienotu pieeju visās dalībvalstīs, kas atvieglotu iestāžu darbu.

Nelielām finanšu iestādēm nacionālā līmenī jaunais AML regulējums var šķist kā kārtējās izmaiņas bez būtiska vietēja izdevīguma. Tomēr Eiropai tas sniegs divus svarīgus ieguvumus.

Pirmkārt, AML jaunajā regulā paredzētā vienotā pieeja ievērojami samazinās administratīvās izmaksas un resursus, kas patlaban tiek tērēti, meklējot juridiskās atšķirības starp dažādām jurisdikcijām. Tā vietā finanšu iestādes varēs koncentrēties uz finanšu noziegumu novēršanu, nevis atbilstību birokrātiskām prasībām.

Otrkārt, jaunais regulējums mazinās regulatīvās arbitražas iespējas. Tas nozīmē, ka finanšu iestādēm būs grūtāk izmantot vājākus regulējumus atsevišķās valstīs, lai gūtu labumu.

Līdz šim, pat pie spēkā esošās ES direktīvas un pamatprincipiem, tieši mazās detaļas atbilstības jautājumos ir traucējušas pārrobežu finanšu pakalpojumu plūsmu un brīvu kapitāla apriti Eiropā. Jaunais regulējums lūko novērst šīs problēmas, veicinot vienotāku un efektīvāku pieeju.

Izaicinājumi, ieviešot jauno AML regulu

Pirmkārt, vienots regulējums nozīmē nacionālo īpatnību daļas zaudēšanu – tiek likvidēta liela daļa nacionālo aktu slāņu, kas līdz šim ļāva valstīm precīzi pielāgot risku vadību. Valstu iespējas reaģēt uz identificētajiem specifiskajiem riskiem ar saviem normatīvajiem aktiem tiks ierobežotas.

Otrkārt, dalībvalstīm, tostarp Latvijai, gaidāmi izaicinājumi, adaptējoties jaunajiem regulējumiem, kas paredz būtisku nacionālo normu atcelšanu un atteikšanos no iedibinātām praksēm. Eiropas Komisijai, visticamāk, nāksies saskarties ar dalībvalstu vēlmi saglabāt savas nacionālās īpatnības. Un lai gan vienots regulējums nodrošinās vienotas kontroles, pastāv risks, ka atšķirīgie nacionālie riski netiks pienācīgi ņemti vērā.

Treškārt, vienotu ES līmeņa regulu nevar grozīt un pārskatīt tik bieži, kā to var darīt ar nacionālajām normām. Līdz ar to zudīs iepriekš pastāvējusī elastība normatīvu pielāgošanā vajadzības gadījumā.

“

Eiropas Komisijai, visticamāk, nāksies saskarties ar dalībvalstu vēlmi saglabāt savas nacionālās īpatnības.

Liels dokumentu apjoms un resursu paredzēšana nākotnei

AML regula pati ir tikai pirmā līmeņa akts. Papildus tai tiks izdoti desmitiem normatīvo tehnisko standartu klientu izpētei, riska novērtējumam un citiem jautājumiem. Tas nozīmē milzīgu dokumentu apjomu, ar ko nāksies iepazīties ikvienam likuma subjektam, tostarp finanšu iestādēm.

Regulējuma apjoms būs krietni lielāks nekā tas ir šobrīd, turklāt tas būs latviešu juristiem svešā terminoloģijā, jo regulas teksti ir specifiski formulēti, atšķirībā no latviešu valodai pielāgotajiem likumu tekstiem.

Lai gan finanšu noziegumu apkarošana paliks nemainīga, viss cits — no termiņiem līdz datu laukiem — mainīsies. Finanšu iestādēm būs jāiepazīstas ar milzīgu jaunu noteikumu apjomu, un tas paredz ievērojamu resursu ieplānošanu.

Jau tagad topošajos AML regulatīvo tehnisko standartu projektos redzamas būtiskas atšķirības. Paredzama standartizētāka risku novērtēšanas metodoloģija. Tāpat jaunais regulējums uzskaita vienotas klientu identifikācijas metodes. Aktīvas diskusijas notiek par, piemēram, sejas pašportreta un pasēs foto salīdzināšanas metodes saglabāšanu – ja tā tiks izņemta, tas būtiski ietekmēs daudzu Eiropas finanšu iestāžu, īpaši finanšu tehnoloģiju uzņēmumu, pieeju klientu piesaistē.

Ko privātais sektors sagaida no publiskā sektora Latvijā, saskaroties ar gaidāmajām pārmaiņām?

Mērķis ir panākt maksimālu vienveidību starp Latviju, Igauniju un Lietuvu, lai finanšu iestādēm Baltijā būtu pēc iespējas mazāk atšķirību regulējumā.

Tas ir biznesa sapnis – lai Baltijas valstis faktiski darbotos kā vienots tirgus no regulējuma viedokļa. Jo mazāk nacionālo nianšu, jo labāk.

Liels izaicinājums ir arī terminoloģija. Pašlaik Latvija lieto nacionālu terminoloģiju, taču jaunā AML regula ir veidota, izmantojot svešus terminus. Piemēram, angļu valodas "client due diligence" (klientu izpēte) regulas latviskajā tulkojumā kļūst par "uzticamības pārbaudi". Tas rada absurdas situācijas, kad bankai jāpaziņo klientam: "Veicot uzticamības pārbaudi, mēs secinājām, ka jūs neesat uzticams klients." Tas ir ne tikai apgrūtināši, bet var būt arī aizskaroši. Līdzīgi, jēdziena "patiesais labuma guvējs" vietā tiek lietots "faktiskais īpašnieks". Šādas terminoloģiskās izmaiņas nozīmē milzīgu darbu ar normatīvo aktu un veidlapu pārstrādāšanu, kā arī nepieciešamību mainīt cilvēku ieradumus un izpratni.

Tāpat ir ļoti svarīgi, lai Latvijas iestādes, piemēram, FID un Latvijas Banka, pārstāvēt Latviju AMLA ietvaros, pievērstu uzmanību niansēm, kas tiks iekļautas pakārtotajos tiesību aktos, regulatīvajos tehniskajos standartos un AMLA pieņemtajās vadlīnijās. Latvijas pārstāvjiem ir jānodrošina, ka tajos tiek ņemtas vērā mūsu inovācijas un nianse, ko esam vēsturiski panākuši savā regulējumā.

Lielākais risks, mainot jebkuru regulējumu, ir pāreja no riskos balstītas pieejas uz "rules-based approach" (noteikumos balstītu pieeju). Latvijā gadu gaitā esam rūpīgi kalibrējuši līdzsvaru starp faktisko risku un formalizētajām prasībām. Tagad mums šis vingrinājums būs jāsāk no jauna. Ir svarīgi, lai mūsu iestādes to paturētu prātā.

Piemēram, attiecībā uz nepilngadīgo klientu identifikāciju, Latvijā mēs varam izmantot dzimšanas apliecības, nevis obligāti pasēs. Taču pašreizējā regulatīvo tehnisko standartu projektā tiek minēta tikai pase vai ID karte, kas var radīt nevajadzīgas birokrātiskas barjeras. Šādas nianse, kurās esam centušies rast praktiskus risinājumus, tagad var tikt ignorētas.

Lai gan jaunā regula rada daudzus izaicinājumus, ir arī gaidāmi ieguvumi. Piemēram, vienkāršotā klientu izpēte (simplified due diligence), kas Latvijā nekad nav īsti strādājusi tās pašreizējā formā, jaunajā regulējumā varētu tikt uzlabota, ļaujot efektīvāk apkalpot zema riska klientus, piemēram, pensionārus vai studentus.

Svarīgi saprast, ka jaunās AML regulas ieviešana nenozīmē, ka viss attiecīgais Latvijas regulējums tiks dzēsts. Daudzas normas paliks spēkā, īpaši tās, kas attiecas uz piekļuvi reģistriem.

Piemēram, VID uzturētais politiski nozīmīgu personu reģistrs, kas nav izplatīta prakse Eiropā, bet mums ir ļoti noderīga, jo ļauj viegli pārbaudīt personas un to radnieku statusu. Arī tādas normas kā iestāžu funkcijas, pārsūdzēšanas kārtība, un FID un tiesībaizsardzības iestāžu sadarbības mehānismi paliks regulēti likumā.

“

Latvijas pārstāvjiem ir jānodrošina, ka AMLA pieņemtajās vadlīnijās tiek ņemtas vērā mūsu inovācijas un nianse, ko esam vēsturiski panākuši savā regulējumā.

AMLA loma

AMLA – ES iestāde nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai – virsuzraudzība solās būt nozīmīga, un būs interesanti vērot, kā tā tiks izmantota. Tai būs pilnvaras ne tikai klasiskajā uzraudzības darbā, bet arī finanšu izlūkošanā.

Viens no lielākajiem ieguvumiem no jaunās AML regulas ir tās paredzētie elastīgie mehānismi informācijas apmaiņai starp finanšu iestādēm Eiropā. Regulas 75. pants paredz, ka finanšu iestādes var apmainīties ar informāciju par augsta riska klientiem un darījumu gadījumiem, un AMLA ir tiesīga piedalīties kā informācijas saņēmējs.

Ja AMLA spēs pareizi attīstīt šo kapacitāti, tā var izveidot ļoti spēcīgu draudu monitoringu un būt lieliski informēta par aktuālajām situācijām Eiropā. Piemēram, ja Latvijai nepieciešami dati no citas valsts bankām, jo tiek novērotas aizdomīgas plūsmas no Latvijas, AMLA varēs tos uzreiz nodrošināt.

Latvijas finanšu nozares bažas

Finanšu industrijā šobrīd valda liela neskaidrība un daudz jautājumu par jaunajiem dokumentiem, kas tiks izstrādāti saskaņā ar regulu, kā arī vai visi nepieciešamie dokumenti tiks izdoti laicīgi. Jaunās AML direktīvas prasības dalībvalstīm jāievieš nacionālajos tiesību aktos vēlākais līdz 2027. gada 10. jūlijam, kas ir ļoti īss laiks, lai ieviestu tik apjomīgas izmaiņas, un jau iepriekš ir pieredzēts, ka regulām pakārtoto aktu ieviešana kavējas.

Turklāt ir arī bažas, ka ar jauno regulējumu var saasināties Eiropas birokrātijas problēma. Banku pārstāvji atklāti runā par to, ka vienotais uzraudzības mehānisms, kas tika ieviests ar ECB, ir radījis diezgan ievērojamu birokrātisko slogu globāli nesistēmiskām bankām, kādas ir bankas Latvijā. Nozare nevēlas nonākt līdzīgā situācijā ar AML regulējumu, kur apjomīga birokrātija kavē efektīvu ieviešanu un rada liekas izmaksas.

Tāpat nozare diskutē, vai jaunā uzraudzība nepārvērtīsies par formālu birokrātiju. Man ļoti patīk Latvijas Bankas pašreizējā pieeja, kurā vispirms tiek vērtēta iestādes "tone at the top" – vadības attieksme un vērtību sistēma. Nozare cer, ka jaunā uzraudzība būs balstīta uz būtību, nevis tikai uz formālu atbilstību.

Ziņošanas nianse un neformālie sliekšņi

Runājot par ziņošanu, Eiropā pastāv ievērojamas atšķirības. Dažas valstis uzskata, ka ziņot var tikai tad, ja ir saskatāms naudas legalizācijas potenciāls, savukārt citas uzskata, ka jāziņo arī par citiem predikatīviem noziegumiem. Jaunā regula radīs jaunu izaicinājumu – kā interpretēt atšķirīgās nianse un panākt vienotu izpratni visā ES.

Viens no galvenajiem jaunās AML regulas ieguvumiem ir stingrāki noteikumi par skaidras

naudas izmantošanu. Lai gan Latvijā jau ir diezgan stingri skaidras naudas ierobežojumi, regula nosaka, ka turpmāk būs aizliegti lieli skaidras naudas darījumi, kas pašlaik nebija aizliegti vienādi visā ES vai ar mazākiem sliekšņiem par 10 000 EUR.

Piemēram, preču tirgotājiem vairs nebūs iespējas kļūt par likuma subjektiem, ja tie pieņem skaidru naudu virs noteiktas summas (agrāk 10 000 eiro), jo šādi darījumi būs aizliegti. Tas ir svarīgi, jo noziedznieki bieži izmanto skaidru naudu pārrobežu darījumos. Ja vienā valstī ir atļauti lieli skaidras naudas darījumi, nauda var nonākt citā valstī, kur to ir grūtāk atpazīt kā noziedzīgi iegūtu.

Regula veicinās pārrobežu informācijas apmaiņu starp bankām, kas līdz šim bija ierobežotāka, salīdzinot ar noziedznieku spēju sadarboties pāri robežām. Latvijai nāksies pārveidot savus risinājumus šajā jomā, jo FID un Latvijas Bankai būs lielāka loma šo partnerību izveidē. Tas palīdzēs cīnīties pret naudas atmazgāšanu.

Ir svarīgi atzīmēt, ka regula fundamentāli nemainīs tiesībaizsardzības iestāžu un banku sadarbību. Šis jautājums paliek nacionālo likumu kompetencē. Mums ir labi funkcionējoša sadarbības koordinācijas grupa, kas apvieno publiskā un privātā sektora partnerus. Ir svarīgi nodrošināt šīs sadarbības pēctecību un uzticamību.

Kopumā jaunais AML regulējums nesīs gan izaicinājumus, gan ieguvumus, taču tā galvenais mērķis ir stiprināt cīņu pret finanšu noziegumiem, veicinot vienotu pieeju un efektīvāku pārrobežu sadarbību.

Jāsāk gatavoties jauno prasību ieviešanai maksimāli laicīgi, jāseko līdzi aktualitātēm. Katram likuma subjektam, ne tikai finanšu iestādēm, sava iekšējās kontroles sistēma būs jāpārveido – vienam vairāk, citam mazāk.

Seko FID jaunumiem LinkedIn

Finanšu noziegumu novēršana

Latvijas Banka ir izstrādājusi materiālus par finanšu noziegumiem un to novēršanu (AML). Latvijas Bankas tīmekļvietnē ir pieejama šāda informācija:

●
**finanšu
noziegumu un
sankciju
skaidrojumi**

●
**AML
novēršanas
rokasgrāmata**

●
**AML
licencēšanas
vadlīnijas**

●
**AML pārbažu
rezultāti un
labā prakse**

●
**jaunumi AML
jomā**

[Skatīt vairāk ↗](#)

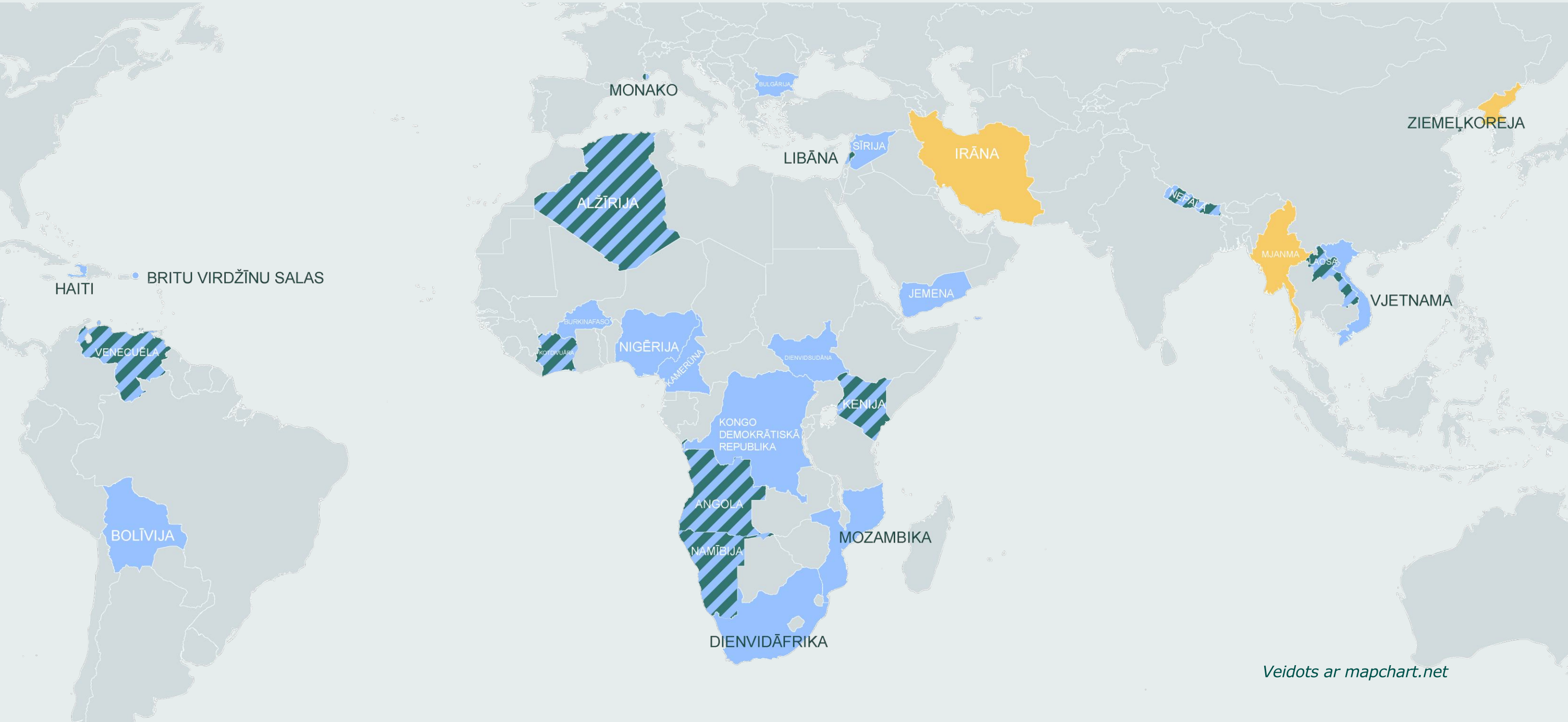
NILLTPF novēršana

→ Noziedzīgi iegūti līdzekļi ir tādi, kuri tieši vai netieši iegūti personas īpašumā vai valdījumā, izdarot noziedzīgu nodarījumu.

Klienta izpēte ir viena no pamata prasībām, lai novērstu NILLTPF. Tas ir oligāts un risku balstīts process, kas nodrošina klienta identitātes, patiesā labuma guvēja un darījumu mērķa noskaidrošanu, lai novērstu naudas atmazgāšanu un terorisma finansēšanu.

Valstis ar augstu finanšu noziegumu risku

- FATF augsta riska valstis un pastiprināti uzraugāmās valstis
- FATF pastiprināti uzraugāmās valstis
- ES noteiktās augsta riska trešās valstis un FATF pastiprināti uzraugāmās valstis

Sankcijas

→ Normatīvajiem aktiem atbilstoši ierobežojumi, kas attiecas uz sankciju subjektu – valsti, teritoriju, juridiskām vai fiziskām personām vai citiem konkrēti identificējamiem subjektiem.

Kādi ir sankciju mērķi?

●
**atjaunot
starptautisko
mieru un
drošību**

●
**mainīt subjekta
rīcību**

●
**atjaunot
tiesisko
situāciju**

●
**novērst
iespējamo
situācijas
pasliktināšanos**

●
**pārtraukt
sankciju
subjekta
prettiesiskās
darbības**

Šobrīd aktuāli

Sankcijas pret Krieviju un Baltkrieviju

Šogad apritējuši trīs gadi, kopš Krievija uzsāka pilna mēroga iebrukumu Ukrainā. ES atkārtoti apliecina savu apņemšanos atbalstīt Ukrainu, kā arī turpināt izdarīt spiedienu uz Krieviju, līdz Ukrainā tiks panākts taisnīgs un ilgstošs miers. Reaģējot uz to, ES un citas valstis pastiprina sankcijas pret Krieviju un Baltkrieviju.

Finanšu sankciju rezultātā:

- iesaldēti sankcijām pakļauto personu līdzekļi, kas atrodas Latvijas finanšu iestādēs;
- nav iespējams veikt un saņemt maksājumus sankcijām pakļautajām personām;
- nav iespējams veikt maksājumus par sankcijās noteiktajām precēm un pakalpojumiem.

Kopš 2024. gada aprīļa FID ir nacionālā kompetentā institūcija sankciju izpildes jautājumos Latvijā. Lai palīdzētu uzņēmējiem izstrādāt un ieviest iekšējās kontroles sistēmas (IKS) sankciju risku mazināšanai un pārvaldīšanai darījumos ar paaugstināta sankciju riska valstu komersantiem, FID ir publicējis [vadlīnijas](#).

Vairāk informācijas:

[BUJ: sankcijas pret Krieviju un Baltkrieviju](#) ↗

[Seko FID jaunumiem LinkedIn](#)